

VYSOKÉ UČENÍ **FAKULTA**
TECHNICKÉ **ARCHITEKTURY**
V BRNĚ

DIPLOMOVÁ PRÁCE 2020

Život na samote - Čo to je Zaježová?

autor | Bc. LUDMILA JANKOVICHOVÁ
vedoucí | titul, titul, JMÉNO PŘÍJMENÍ, titul

ÚVOD

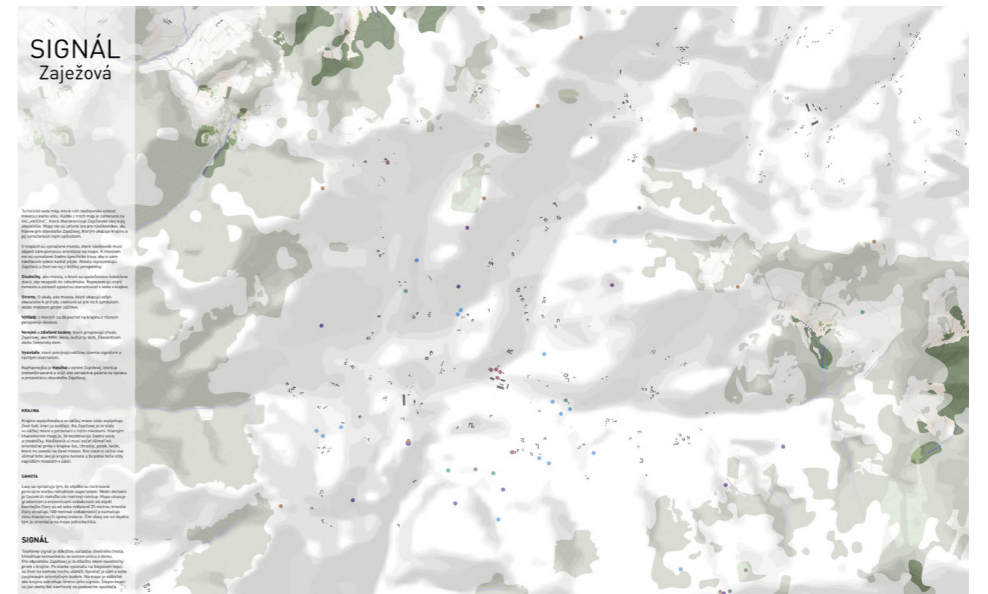
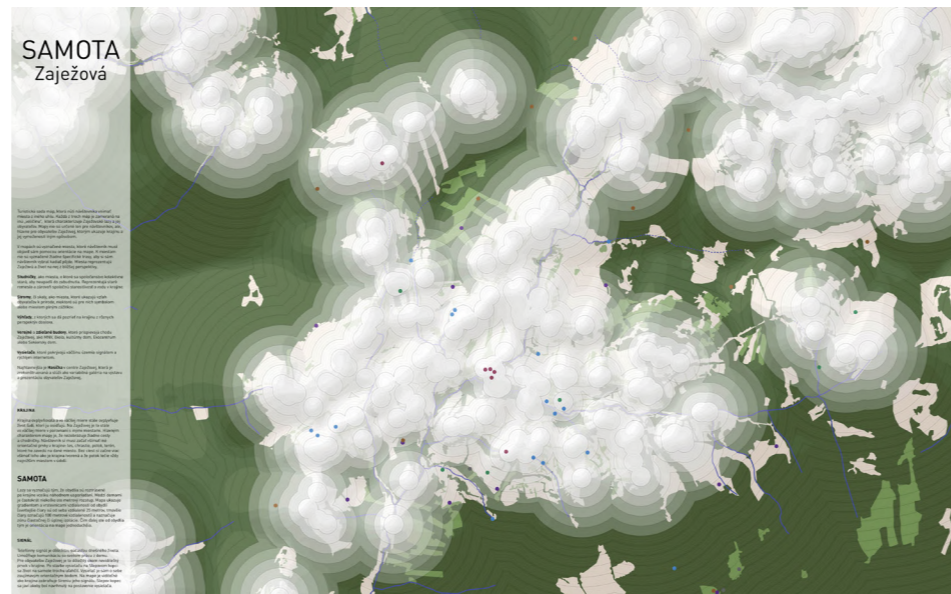
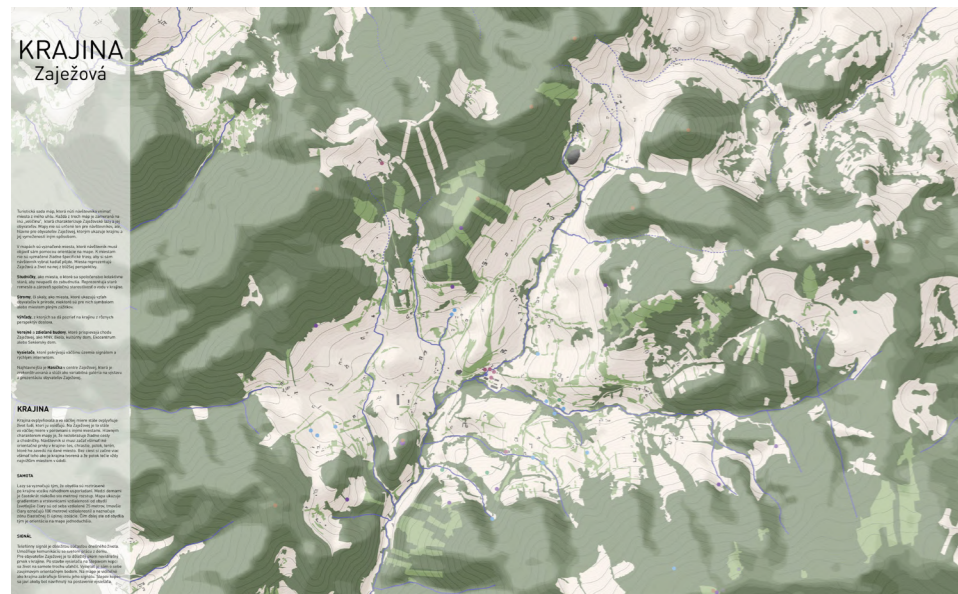
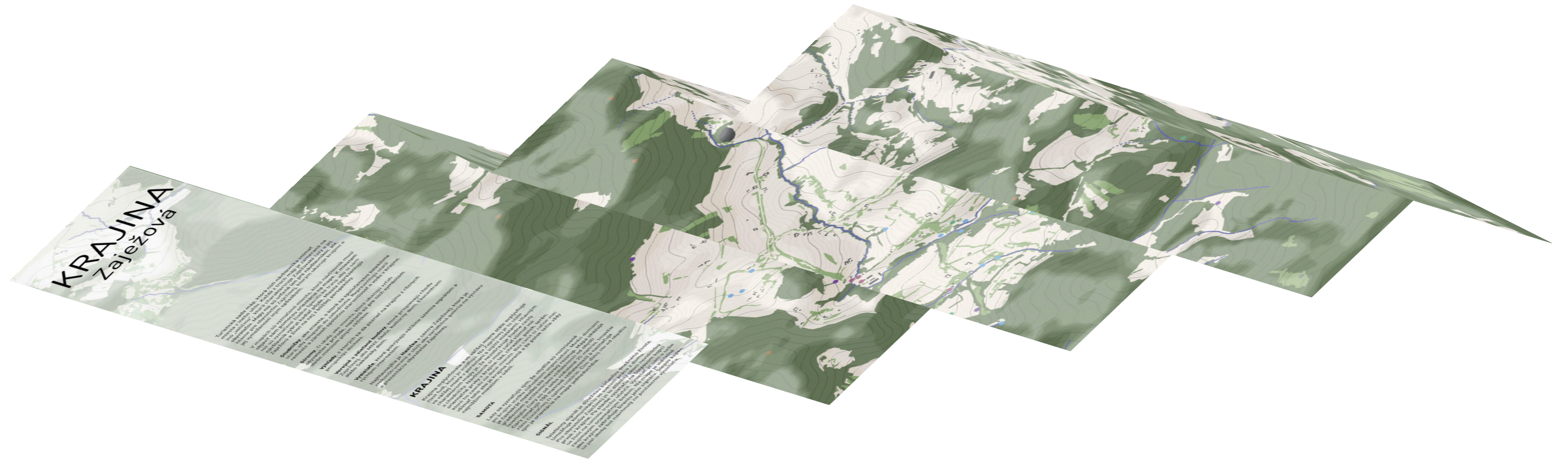
Odpoveď na to čo je to Zaježová môže byť jednoduchá. Zaježová sú lazy. Vonkajším svetom-spoločnosťou-je Zaježová vnímaná predovšetkým ako alternatívna komunita ľudí, ktorý žijú v spoložití s prírodou a "Zaježová" sa takto "sama" prezentuje. Osobne si myslím, že Zaježovú definujú hlavne silné individuality ľudí, ktorí sú schopní o sebe povedať a prezentovať, že žijú v komunite. V neposlednom rade, Zaježová je miestom, kde som prežila veľkú časť svojho detstva, pretože moji rodičia patrili k týmto silným individualitám a rozhodli sa žiť život "na samote". Moja práca sa snaží zachytiť to čím je Zaježová skrz rôzne médiá, vrátane architektúry. Výstupom je sada netypických turistických máp a návrh premeny bývalej hasičskej stanice na galériu.

Všetky výstupné objekty sú uceleným súborom, ktorý rieši otázku "čo je Zaježová dnes", jej vzťah k jej vlastnému obrazu, turistike a predstave "čo je to komunita". Otázka komunity je v Zaježovej obzvlášť komplikovaná a heterogénna. Časť komunity tvorí staroúsadlíci – dedinčania, ktorí sa na Zaježovej narodili. Médiami prezentovanou časťou komunity však tvoria vzdelaný ľudia z mesta s kultúrnym rozhľadom a predpokladom o tom „čo je to komunita“. Predstava alternatívneho života je taktiež katalizátorom turizmu. V súčasnosti sa na Zaježovej hľadajú financie na rekonštrukciu budovy hasičskej stanice, pričom predstava novoúsadlíkov je vytvoriť z nej „infocentrum“. Vo svojom projekte sa pohrávam s predstavou infocentra, ktorého súčasťou musia byť aj mapy. Infocentrum interpretujem ale ako iný mestský typ – „galérii“, alebo kultúrny priestor, kde je možné prezentovať výrobky komunity a taktiež organizovať udalosti pod strechou, alebo napríklad popíjať pivo.

MAPY

Mapy sú vlastne turistické „antimapy“. Ich cieľom nieje dostať užívateľa z bodu A do bodu B podľa jeho prania ale núti návštevníka vnímať miesta z iného uhlu. Tak ako každá mapa aj moje mapy niesú vernou reprezentáciou sveta, ale veľmi selektívnym súborom informácií o ňom. S týmto vedomím som vo svojich antimapách zobrazovala iba informácie, ktoré nútia ich užívateľa uvažovať o Zaježovej a pohybovať sa v jej okolí špecifickým spôsobom. Každá z troch máp je zameraná na inú „veľičinu“, ktorá charakterizuje Zaježovské lazy a jej obyvateľov. Mapy nie sú určené len pre návštevníkov, ale hlavne pre obyvateľov Zaježovej, ktorým ukazuje krajinu a jej „vymoženosti“ iným spôsobom.

Krajina

Krajina ovplyvňovala a vo väčšej miere stále ovplyvňuje život ľudí, ktorí ju osídľujú. Na Zaježovej je to stále vo väčšej miere v porovnaní s inými miestami. Hlavným charakterom mapy je, že nezobrazuje žiadne cesty a chodníčky. Návštevník si musí začať všímať iné orientačné prvky v krajine: les, chrastie, potok, terén, ktoré ho zavedú na dané miesto. Bez ciest si začne viac všímať toho ako je krajina tvorená a že potok tečie vždy najnižším miestom v údolí.

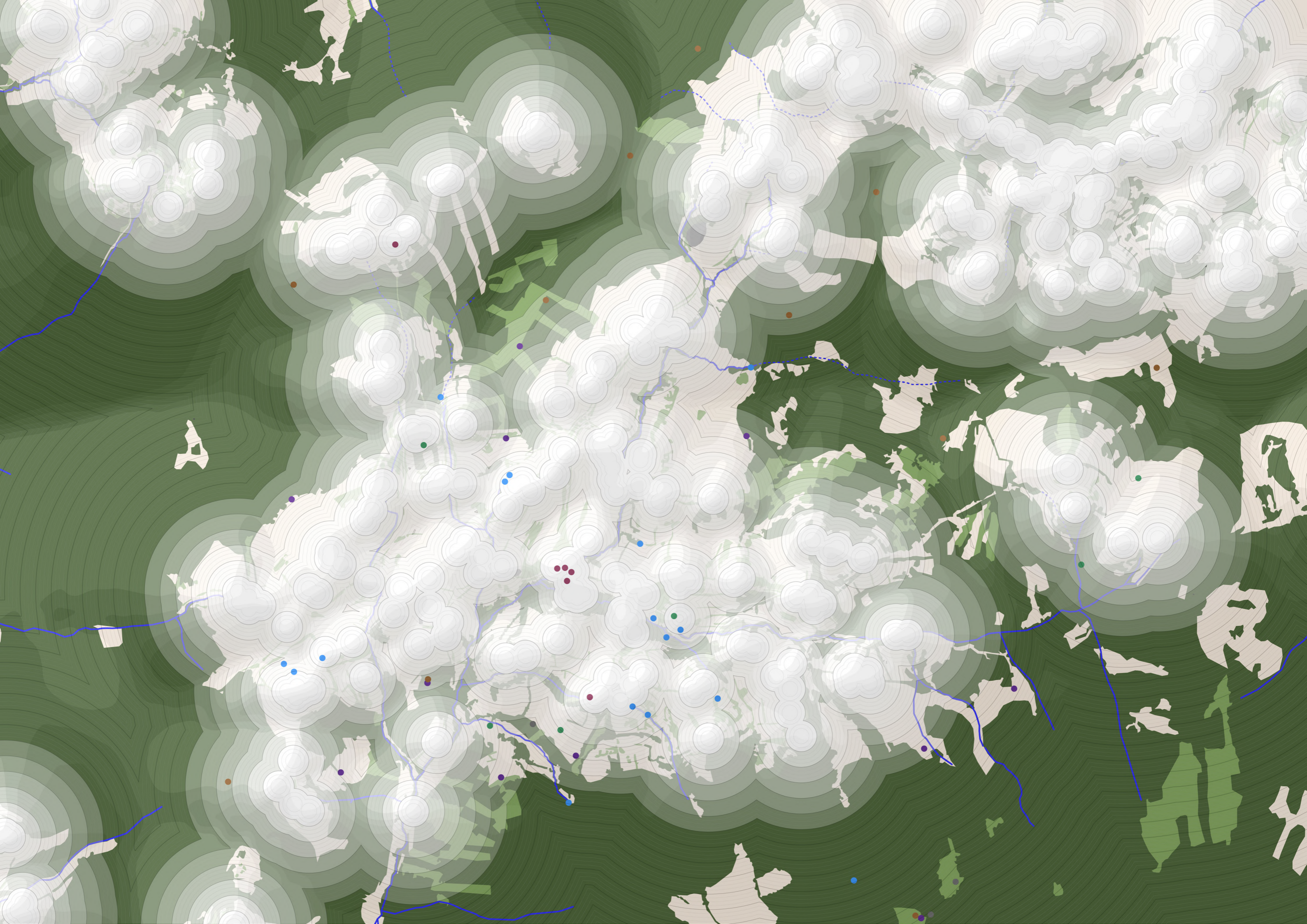

Samota

Lazy sa vyznačujú tým, že obydlia sú roztrúsené po krajine vcelku náhodnom usporiadaní. Medzi domami je častokrát niekoľko sto metrový rozstup. Mapa ukazuje gradientom a vrstevnicami vzdialenosti od obydí (svetlejšie čiary sú od seba vzdialené 25 metrov, tmavšie čiary označujú 100 metrové vzdialenosti) a naznačuje zónu čiastočnej či úplnej izolácie. Čím ďalej ste od obydí tým je orientácia na mape jednoduchšia.

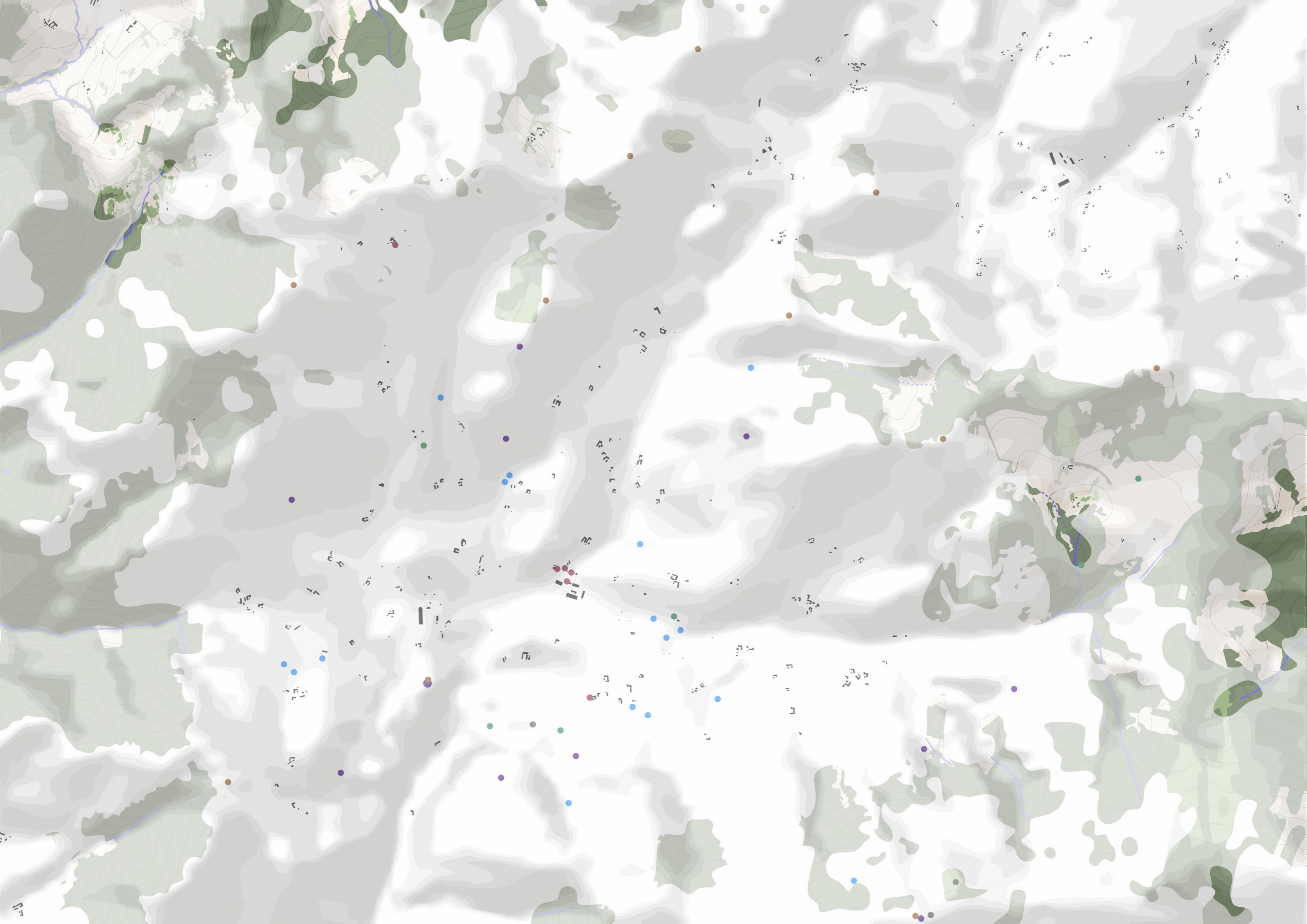

Signál

Signál pre mobilné telefóny je dôležitou súčasťou života ľudí, ktorý prichádzajú z mesta žiť na Zaježovú. Umožňuje komunikáciu zo svetom, prácu z domu a ekonomickú činnosť na diaľku. Prináša komfort a bezpečie spoločenských služieb spojených s mestom, je ako možnosť zavolať si záchranku. Pre obyvateľov Zaježovej je dôležitý a okom neviditeľný prvok v krajine. Slepov kopec sa javí akoby bol navrhnutý na postavenie vysielача. Na mape je viditeľné ako krajina zabraňuje šíreniu jeho signálu, a sú tu vyznačené taktiež posledné miesta bez signálu. Vysielač je sám o sebe zaujímavým orientačným bodom.

V všetkých troch mapách sú vyznačené rovnaké „miesta“:

Studničky, ako miesta, o ktoré sa spoločenstvo kolektívne stará, aby neupadli do zabudnutia. Reprezentujú staré remeslo a zároveň spoločnú starostlivosť o vodu v krajine.

Stromy, či skaly, ako miesta, ktoré ukazujú vzťah obyvateľov k prírode, niektoré sú pre nich symbolom alebo miestom plným zážitkov.

Výhľady, z ktorých sa dá pozrieť na krajinu z rôznych perspektív doslova.

Verejné a zdieľané budovy, ktoré prispievajú chodu Zaježovej, ako MNV škola, kultúrny dom, Ekocentrum alebo Sekiersky dom.

Vysielače, ktoré pokrývajú väčšinu územia signálom a rýchlym internetom.

Každá z troch máp však dáva miesta do troch rôznych kontextov a pretože k miestam nie sú vyznačené žiadne špecifické trasy, neostáva užívateľovi len než sa podľa ponúknutého kontextu orientovať.

DOMA

VYSIELAČ NA SLEPOVOM VRCHU

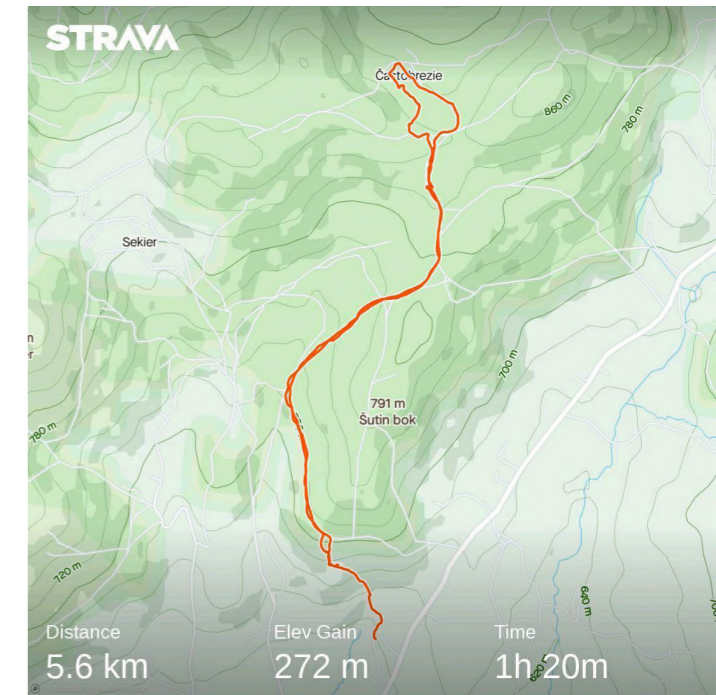
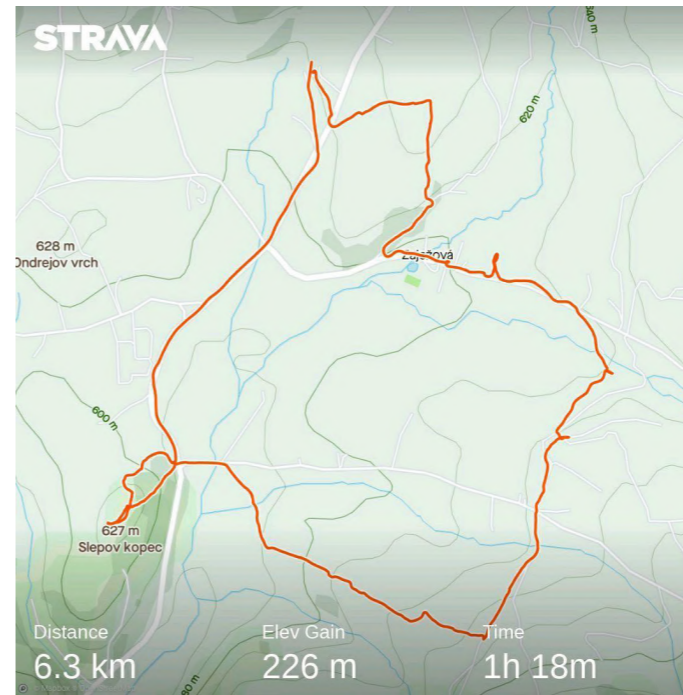
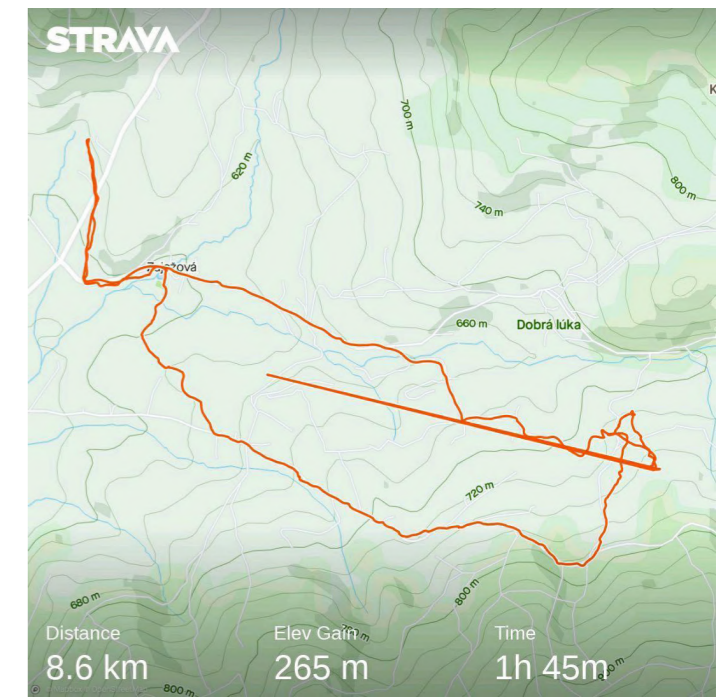
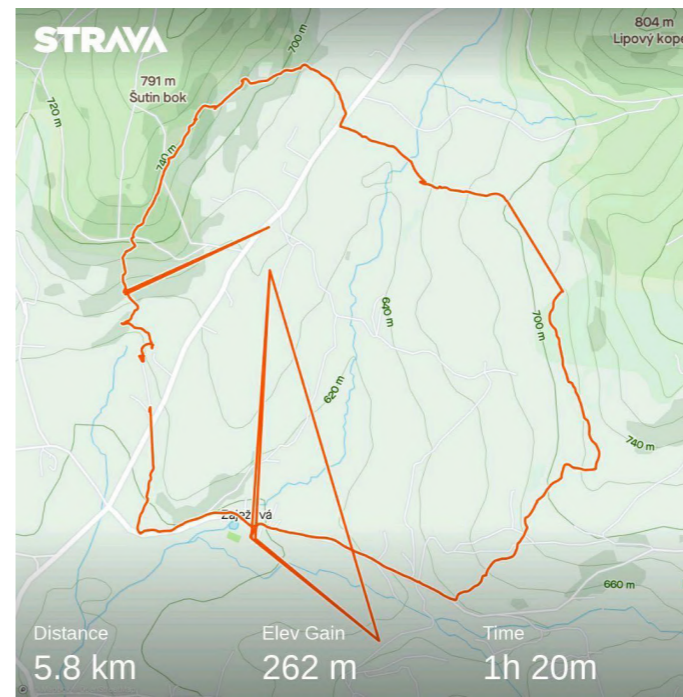
KMEŇ V ZÓNE BEZ SIGNÁLU

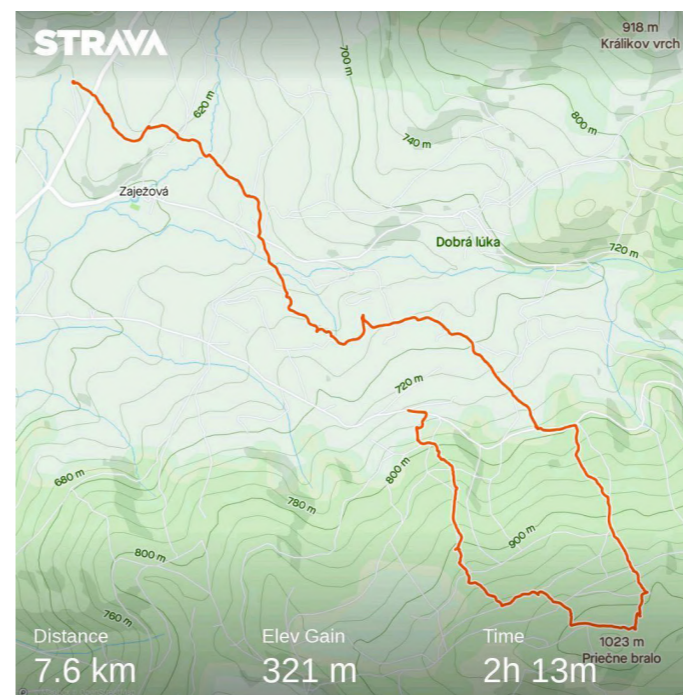
OBROVSKÁ LIPA

VÝLETY

STUDNIČKOVÁ BRIGÁDA

VÝHLÁDY

“CENTRUM”

HASIČKA

Urbanistické súvislosti

Hasička sa nachádza v takzvanom centre Zaježovej, aj keď ako bežné centrum to zďaleka nevyzerá. Centrom to nazývame preto, lebo sa tu nachádza škola, škôlka, obchod či pošta. Domy nemajú ďaleko od výzoru rodinných domov a všetky vznikli okolo polovice minulého storočia, kedy bola Zaježová samostatnou obcou a mala najviac obyvateľov. Napríklad kultúrny dom si počas AKCIE Z postavili Zaježovčania sami. Medzi týmito domami sa nachádza malý domček s vežičkou. Väčinou ho obyvatelia označujú ako zvonička, ale nepodarilo sa mi dohľadať, či tam bol niekedy umiestnený zvon. Primárnou funkciou bola hasičská stanica, kde stávalo hasičské auto a vo vežičke sa sušievali hadice. Teraz je tento domček opustený, ale obec Pliešovce, pod ktorú Zaježová patrí chce dať peniaze na opravu jej steny a nové využitie.

Vzhľadom na moju analýzu, som sa rozhodla do tejto hasičky umiestniť novú galériu, ktorá svojim riešením umožní prezentáciu obyvateľom nie len sami pre seba ale aj pre širšiu verejnosť, ktorá sa zaujíma o kultúrne dianie v tejto oblasti.

Orientácia hasičky v rámci tohto priestoru je centrálna a orientovaná smerom k ceste, kde sa otvárajú veľké vráta. Ako jedna z mála budov v centre nemá svoj plot, a preto je vhodná na umiestnenie takejto verejnej funkcie.

škola
pošta

komunitný dom

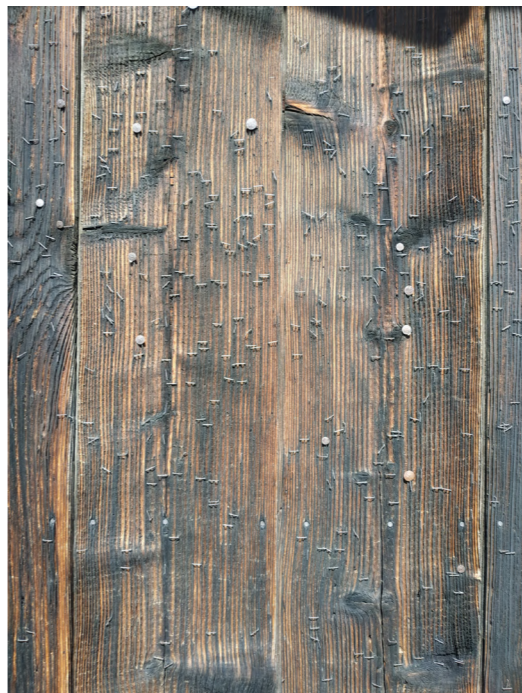
hasička

kultúrny dom

obchod

MNV škôlka

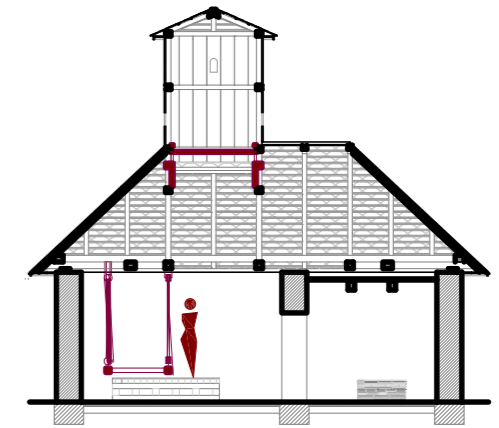
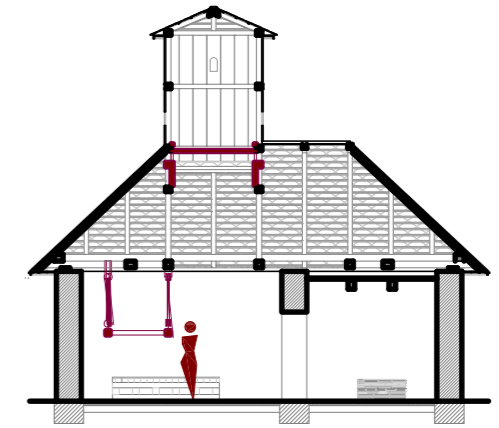
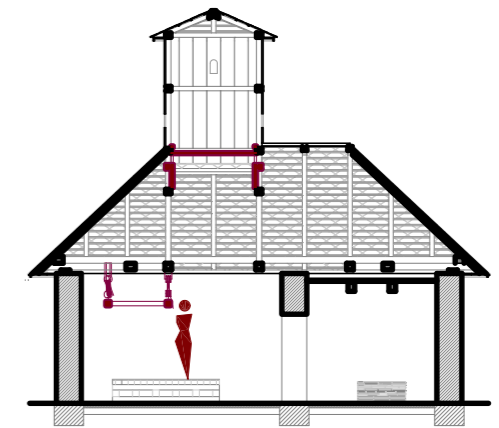
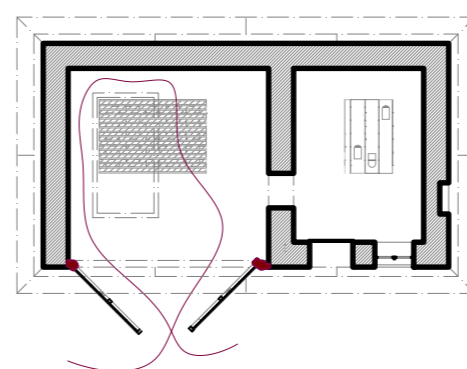
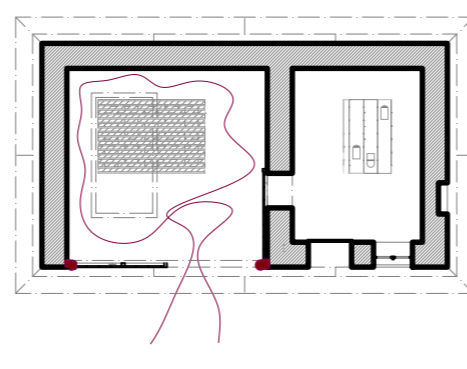
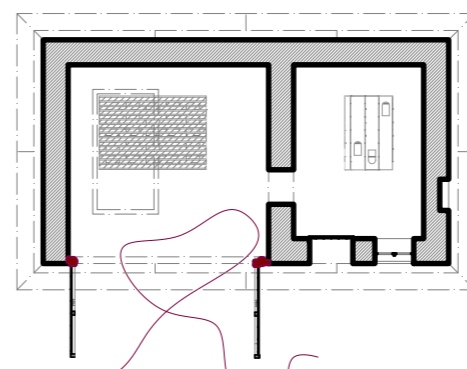
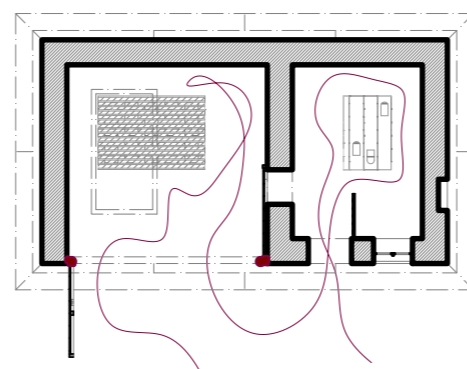
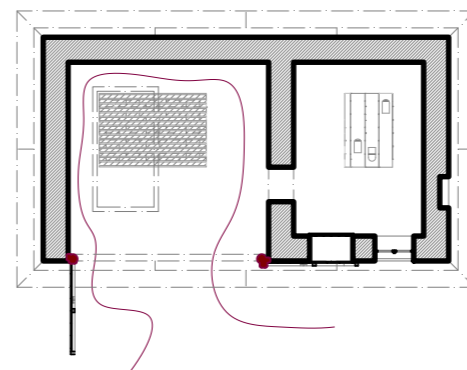
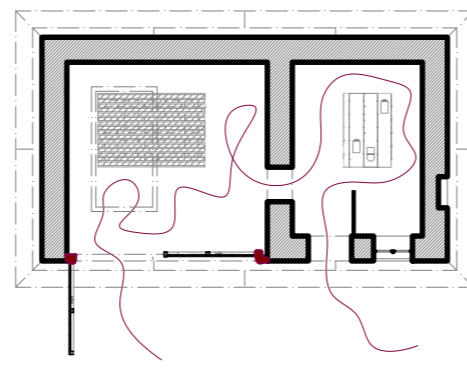
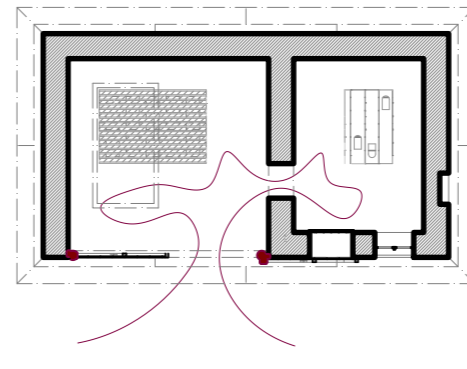
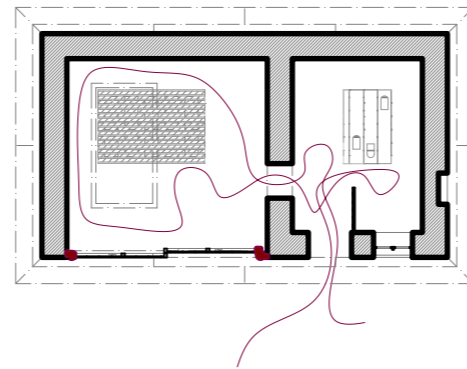
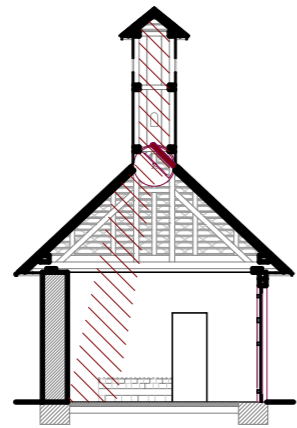
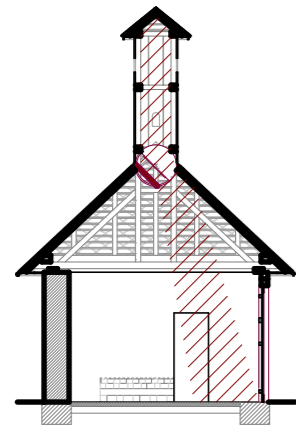
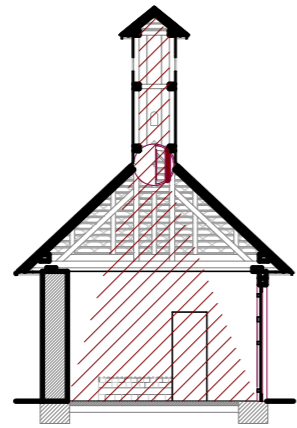
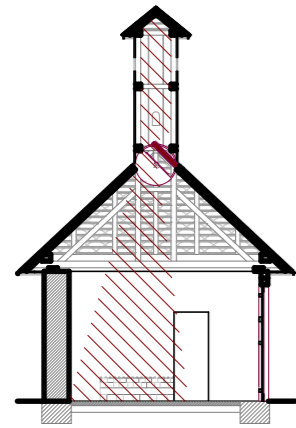
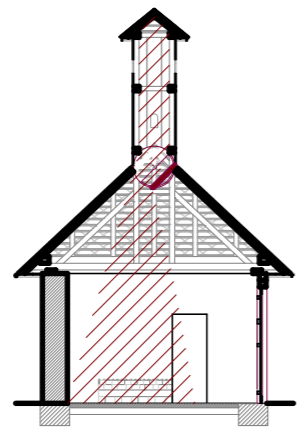
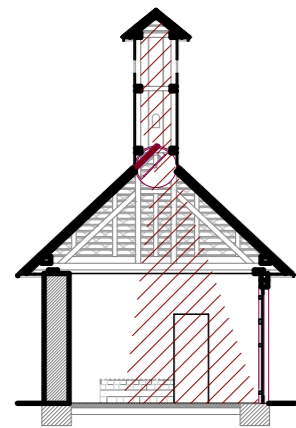
HASIČKA

Urbanistické súvislosti

Hasička sa nachádza v takzvanom centre Zaježovej, aj keď ako bežné centrum to zďaleka nevyzerá. Centrom to nazývame preto, lebo sa tu nachádza škola, škôlka, obchod či pošta. Domy nemajú ďaleko od výzoru rodinných domov a všetky vznikli okolo polovice minulého storočia, kedy bola Zaježová samostatnou obcou a mala najviac obyvateľov. Napríklad kultúrny dom si počas AKCIE Z postavili Zaježovčania sami. Medzi týmito domami sa nachádza malý domček s vežičkou. Väčinou ho obyvatelia označujú ako zvonička, ale nepodarilo sa mi dohľadať, či tam bol niekedy umiestnený zvon. Primárnou funkciou bola hasičská stanica, kde stávalo hasičské auto a vo vežičke sa sušievali hadice. Teraz je tento domček opustený, ale obec Pliešovce, pod ktorú Zaježová patrí chce dať peniaze na opravu jej steny a nové využitie.

Vzhľadom na moju analýzu, som sa rozhodla do tejto hasičky umiestniť novú galériu, ktorá svojim riešením umožní prezentáciu obyvateľom nie len sami pre seba ale aj pre širšiu verejnosť, ktorá sa zaujíma o kultúrne dianie v tejto oblasti.

Orientácia hasičky v rámci tohto priestoru je centrálna a orientovaná smerom k ceste, kde sa otvárajú veľké vráta. Ako jedna z mála budov v centre nemá svoj plot, a preto je vhodná na umiestnenie takejto verejnej funkcie.

ŽIVOT NA SAMOTE DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	SCHÉMY VYUŽITIA	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA:	Ludmila Jankovichová	MERÍTKO: 1:120
VEDÚCI PRÁCE:	Ing.arch.MArch Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

Architektonické, prevádzkové a technické riešenie.

Pôvodné murivo je z lomeného kmeňa, ktorý bol hlavným stavebným materiálom skoro na všetkých domoch v tejto oblasti. Všetky ostatné prvky boli vyrobené z dreva. Dominantou na fasáde sú veľké vstupné vráta a vežička na sušenie hadíc. Ako strešná krytina bol použitý eternit, ktorý je už teraz zakázaným materiálom, kôli prítomnosti azbestu v zmesi. Tento pôvodný krásny vzhľad chcem zachovať aj keď v súčasnosti tieto drevené prvky už nie sú v dombrom stave. Nahradím ich teda replikou za použitia tradičných remesiel a obyvateľov Zaježovej, ktorý sa tejto činnosti venujú profesionálne. Kamenné zdivo bude sanované a prípade potreby zpevnené. Ako novú strešnú krytinu som sa rozhodla použiť znovu eternitové tašky, ktoré sa stále vyrábajú ale bez pridania nebezpečnej látky. Vybrala som ich kvôli ich estetickému hodnote, ale aj udržania pôvodného vzhľadu hasičky.

Aby hasička čo najlepšie plnila novú funkciu galérie, pridávam a mením tri detaily, ktoré z nej spravia variabilný priestor a tak umožnia, aby sa tu konali rôzne podujatia.

Prvým z detailov je pánt na vráta, ktorý umožňuje ich otočenie o 270°, a tak vytvornie rôznych situácií pri vstupe do budovy. Napríklad môžeme takto vytvoriť dve samostatné miestnosti, alebo malá miestnosť bude slúžiť ako zázemie.

Druhým je otočná doska vo vežičke, ktorá podľa otočenia vpustí svetlo do tohto priestoru. Strešná krytina na vežičke bude z matného skla, aby toto svetlo mohlo preniknúť dnu. Podľa toho ako dosku natočíme môžeme nasmerovať svetlo na určitú časť miestnosti.

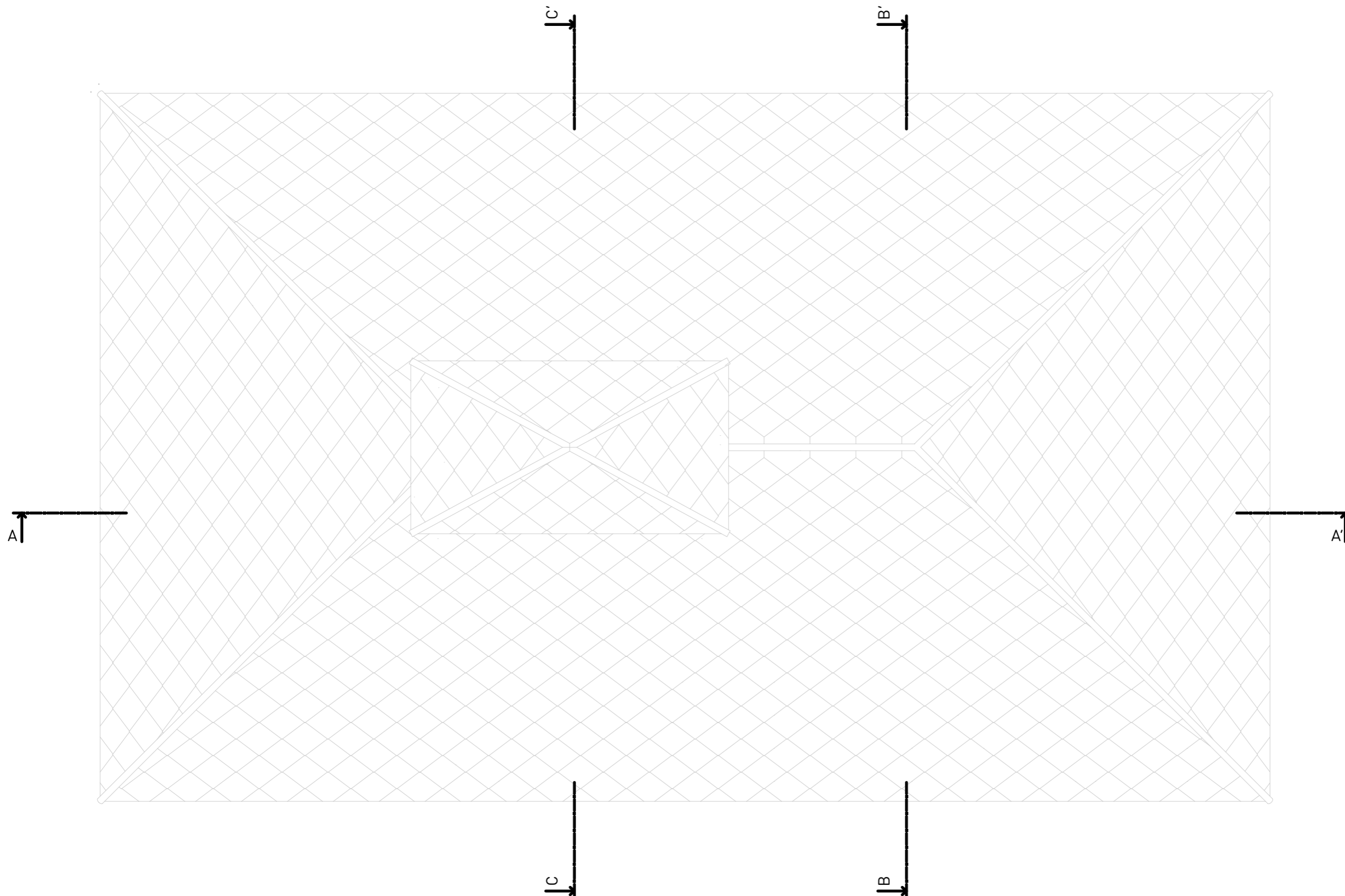
Tretím je výstavná časť, ktorá je tvorená štyrmi kladkami, na ktorých je zavesený rám, ktorý môžeme podľa potreby spustiť a zase zdvihnúť hore.

Dôležitým prvkom interiéru sú dva drevené objekty, každý v jednej miestnosti. Sú vytvorené z naseba naskladaných pôvodných trámov a dosiek, ktoré sa museli rozobrať z pôvodných detailov.

Nové detaily by boli vyrobené pomocou frézy a kvalitného čerešňového dreva aby boli ľahko odlíšiteľné od tradične opracovaných tesárskych výrobkov a bolo jasne viditeľné, že neboli súčasťou pôvodnej konštrukcie.

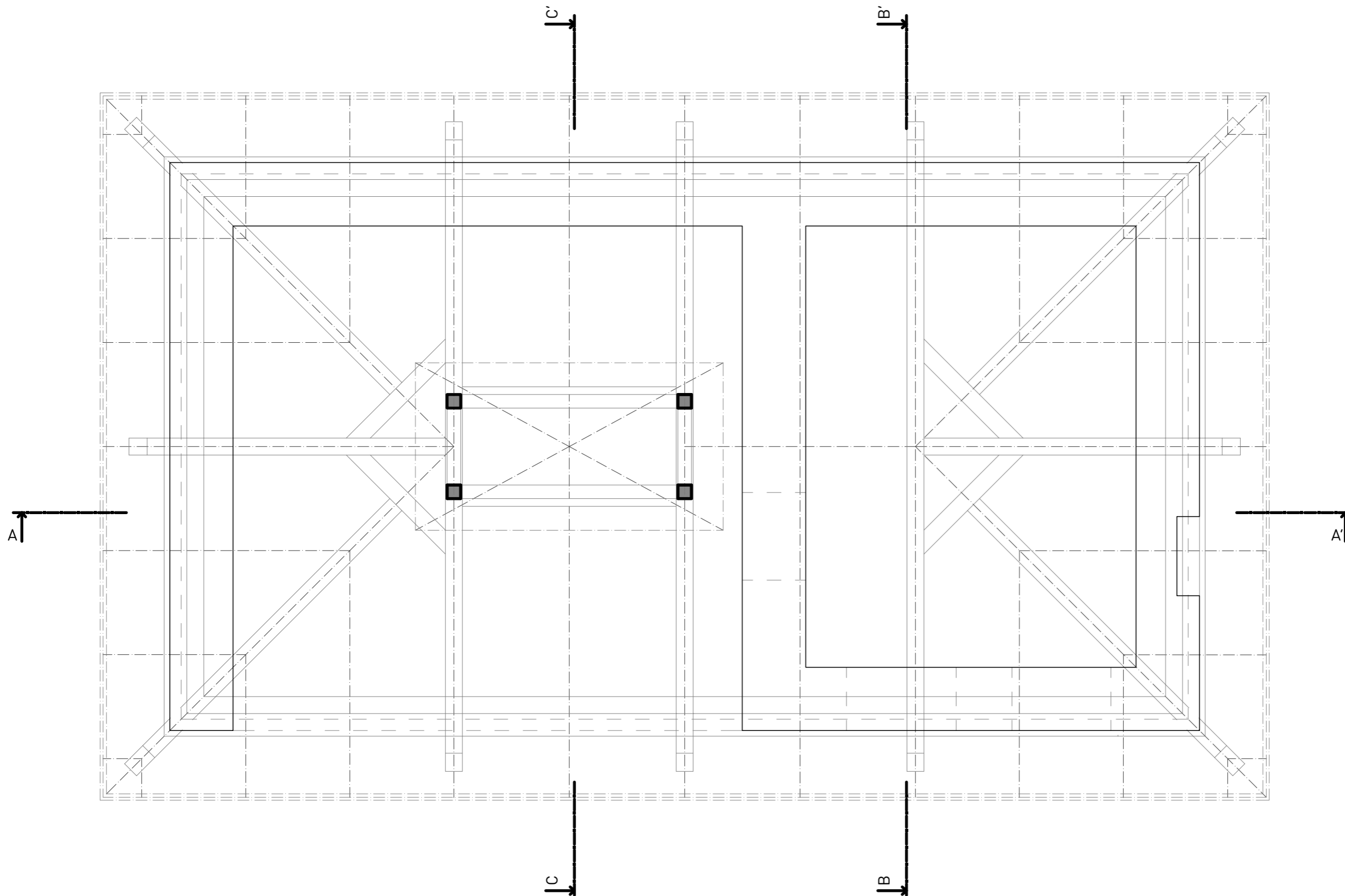
V hasičke sa nachádzajú dve miestnosti, jedna z nich je otvorená do krovu a do vežičky, druhá má trámový strop. Z tohto priestoru pomocou pridaných detailov vytváram multifunkčný výstavný priestor. Menšia izba s trámovým stropom by napĺňala funkciu priestoru pre stálu expozíciu a miesta, kde by boli uložené mapy a iné propagačné materiály o Zaježovej. Keďže ide o maličkú usadlosť v počte obyvateľov a návštevnosť by nebola veľká, vždy by mal na starosti hasičku ten, kto v nej má výstavu a jeho telefónne číslo by bolo prístupné verejnosti na daný čas na stránkach alebo inej sociálnej sieti. Či budú obyvatelia schopní sa starať o hasičku a dohodnúť sa na jej používaní otestuje ich komunitného ducha.

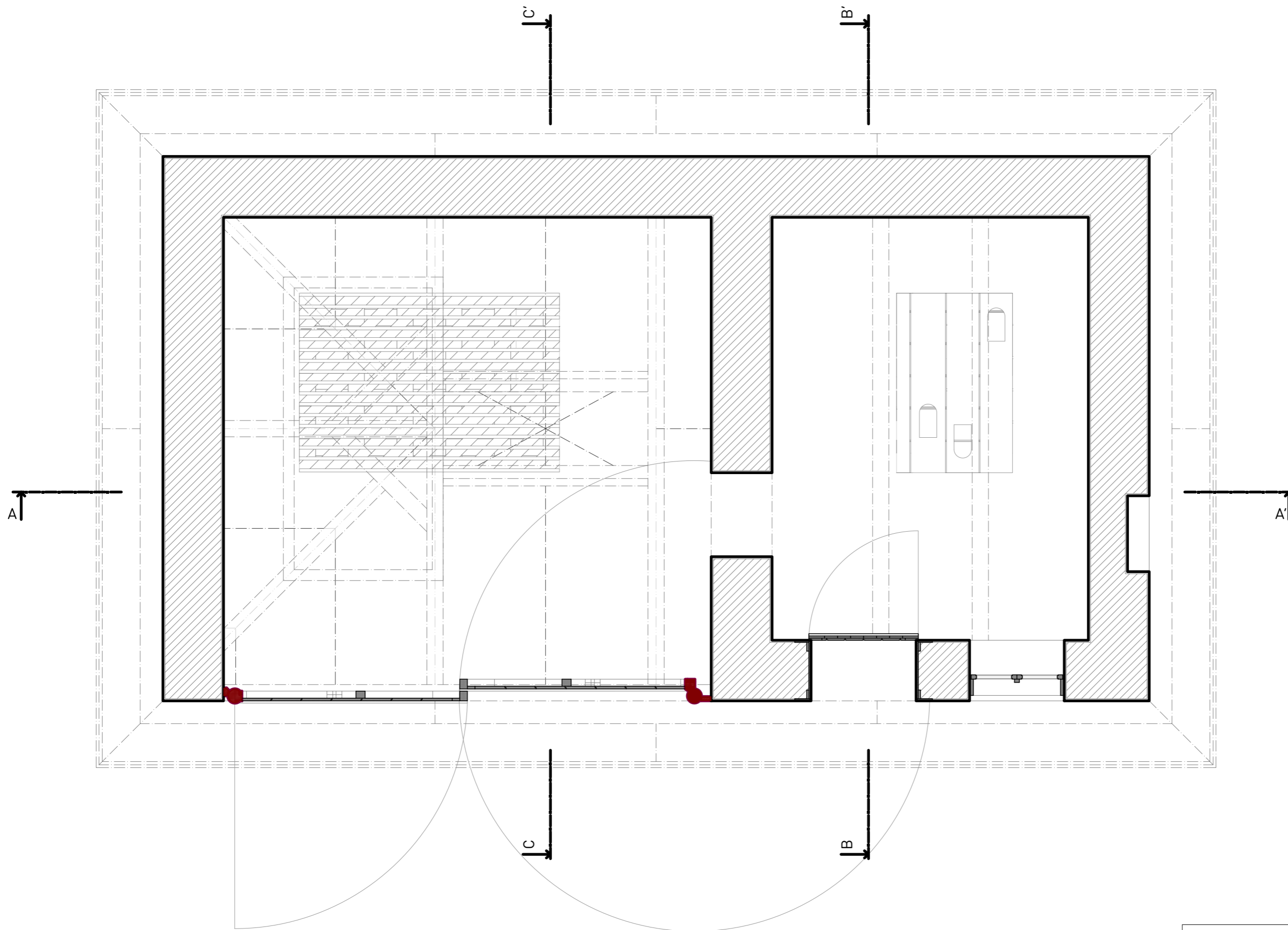
ŽIVOT NA SAMOTE <small>DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020</small>		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	PŮDORYS STRECHY	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA:	Ludmila Jankovichová	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE:	Ing.arch.Márc Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

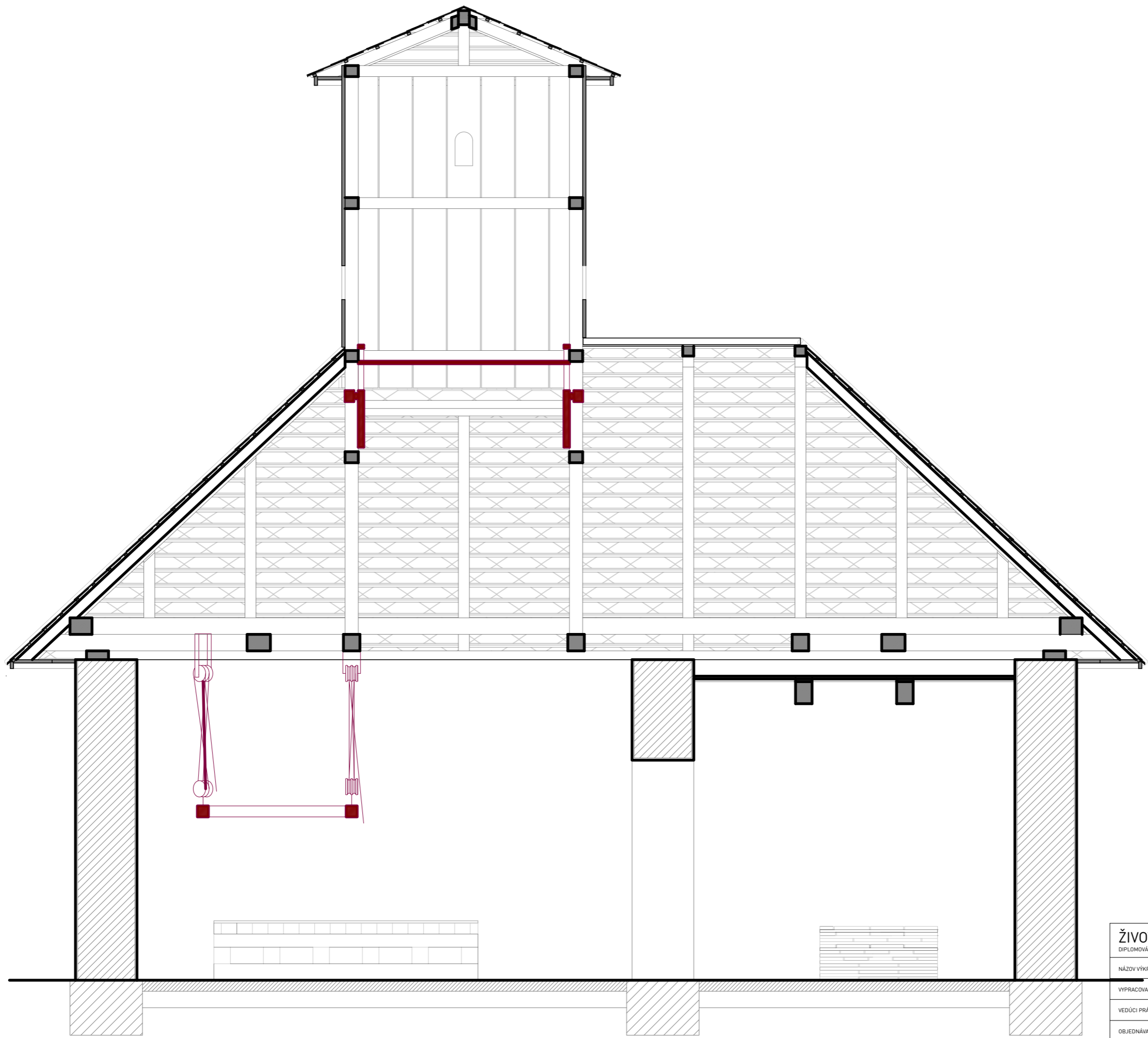
ŽIVOT NA SAMOTE <small>DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020</small>		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	PÔDORYS KROVU	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA:	Ludmila Jankovichevá	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE:	Ing.arch.Márc Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

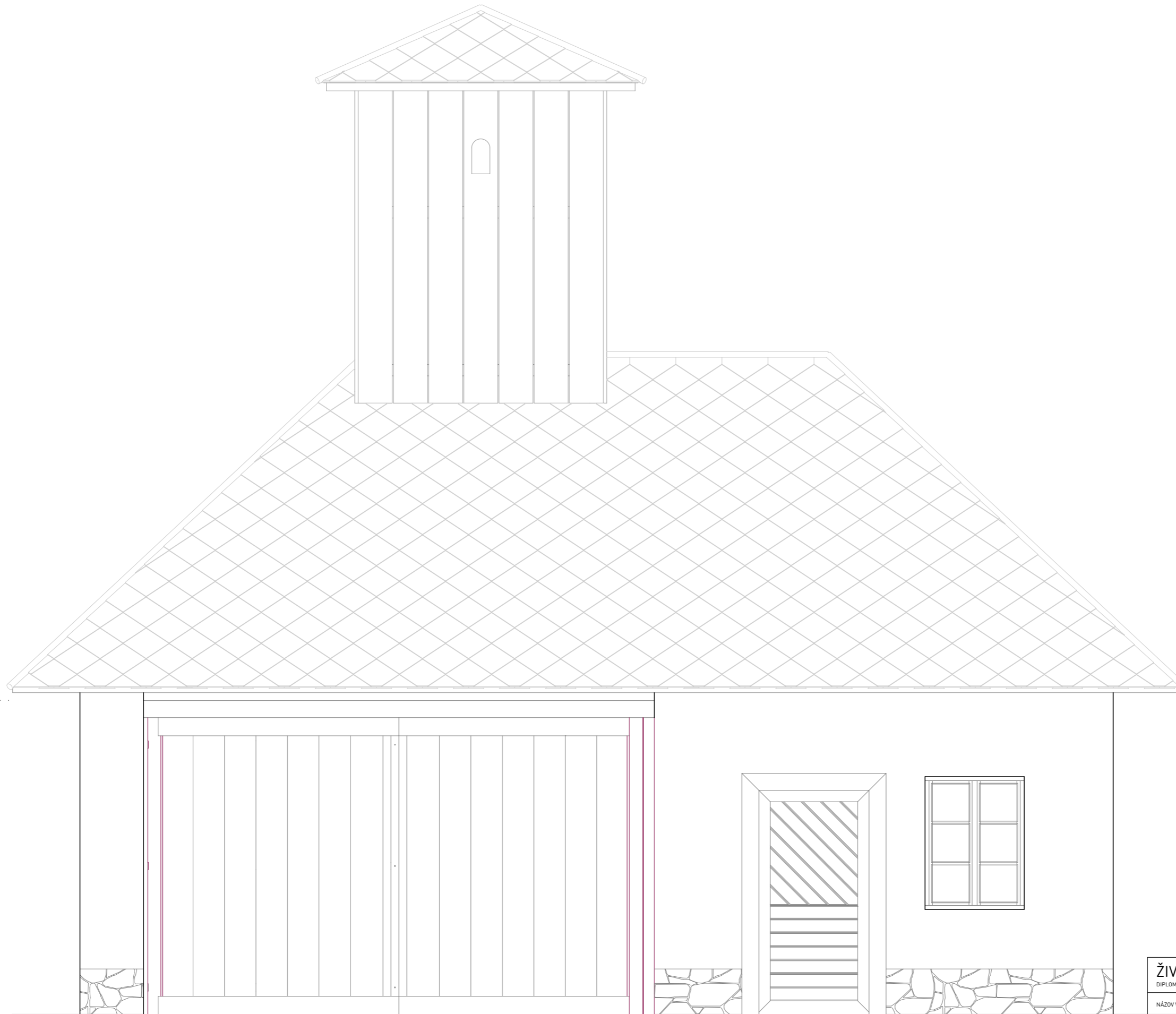
ŽIVOT NA SAMOTE DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	PÔDORYS 1.NP	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA:	Ludmila Jankovichová	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE:	Ing.arch.MArch Jan Krístek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

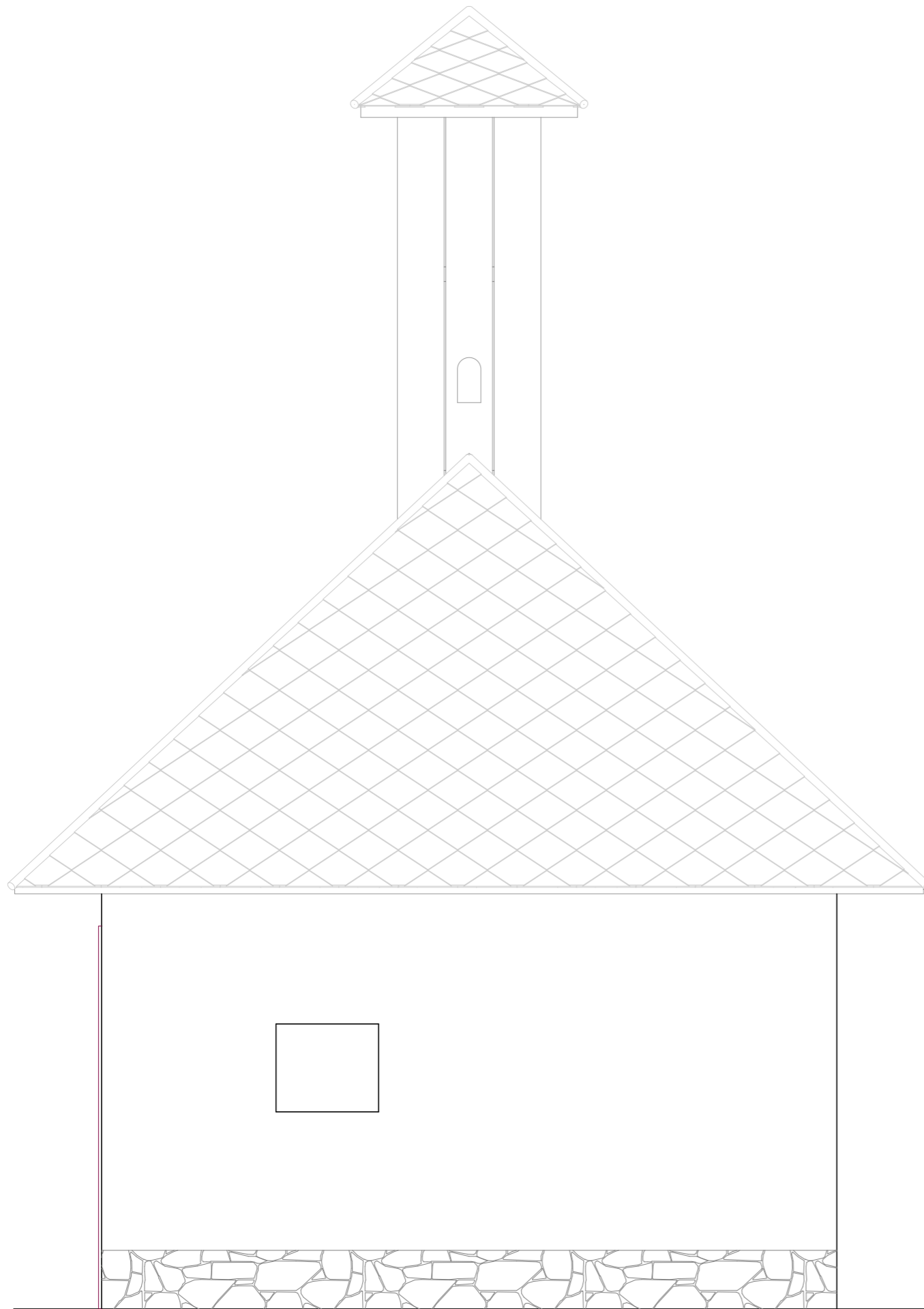
ŽIVOT NA SAMOTE <small>DIPLOMOVÁ PRÁCE 2020</small>		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	POZDLŽNY REZ A-A'	VÝKRES: B2
WPRAČOVALA:	Ludmila Jankovíková	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE:	Ing. arch. MArch Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zeježová

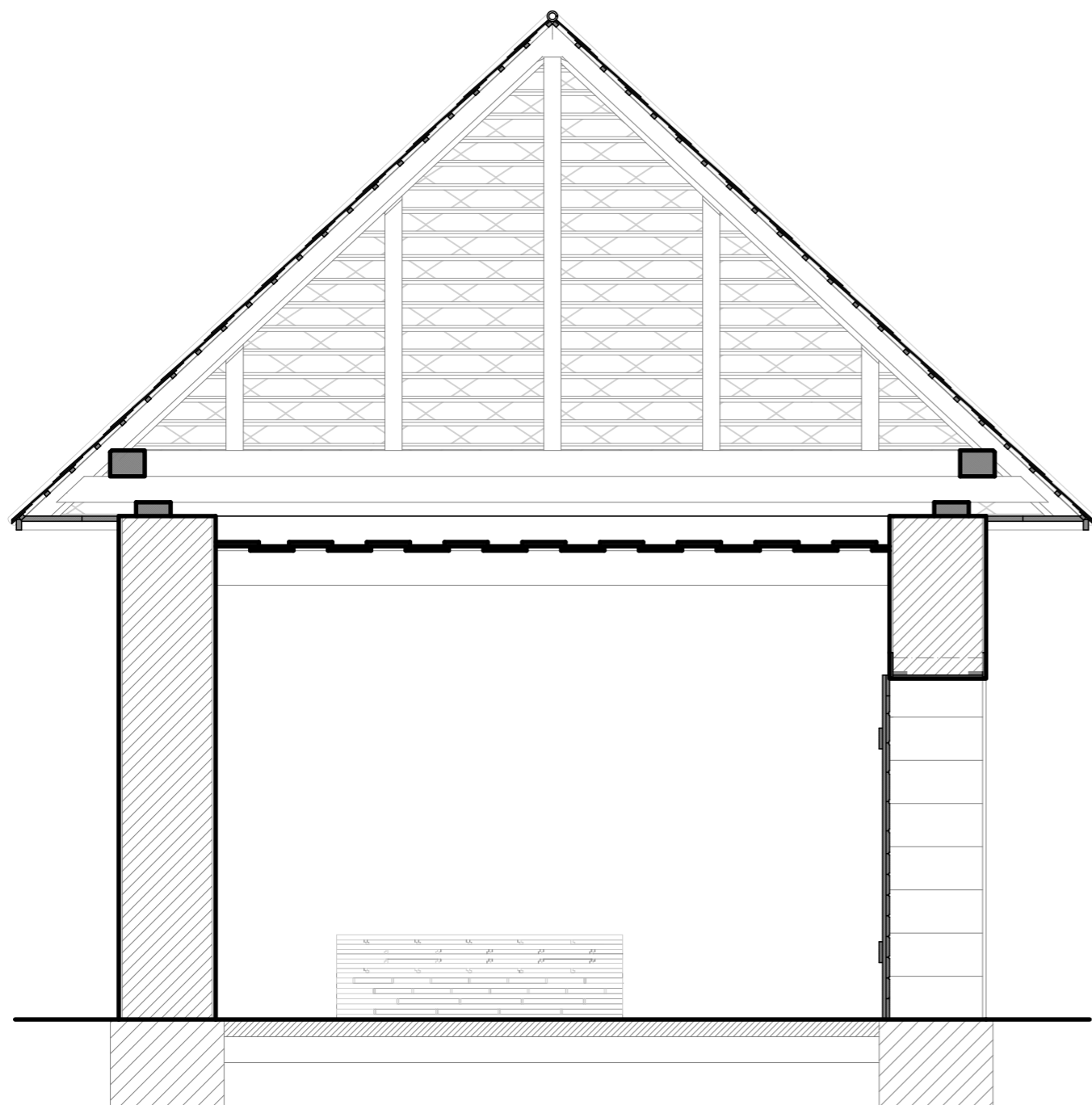
ŽIVOT NA SAMOTE <small>DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020</small>		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	JUHO-ZÁPADNÝ POHĽAD	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA:	Ludmila Jankovičová	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁČE:	Ing.arch.MArch Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEĽ:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

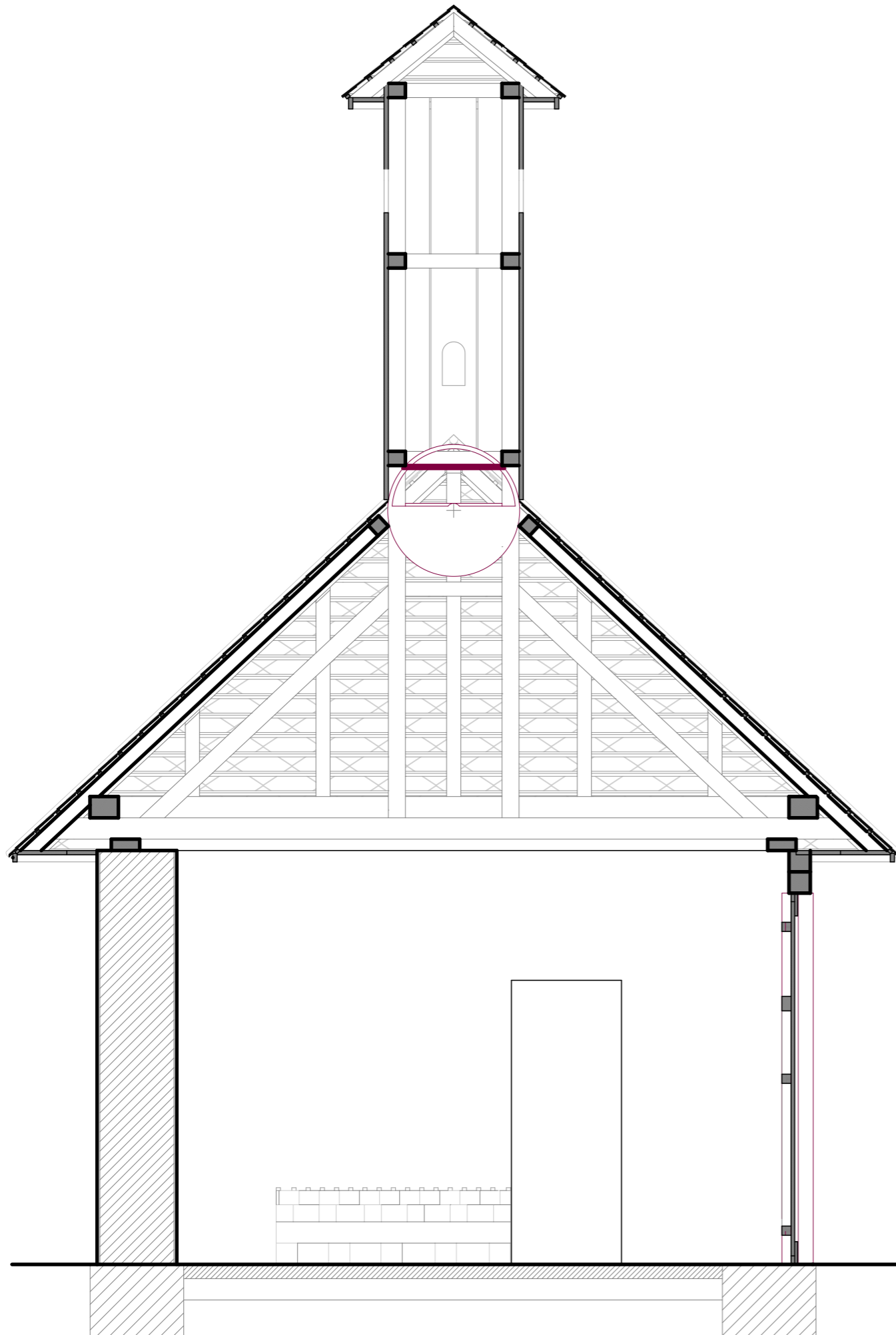
ŽIVOT NA SAMOTE DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020	FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU: JUHO-VÝCHODNÝ POHĽAD	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA: Ludmila Jankovichová	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE: Ing.arch.MArch Jan Krístek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL: OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

ŽIVOT NA SAMOTE DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	PRIEČNY REZ B-B	VÝKRES: B2
VYPRACOVALA:	Ludmila Jankovichová	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE:	Ing.arch.MArch Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

ŽIVOT NA SAMOTE <small>DIPLOMOVÁ PRÁCA 2020</small>		FA VUT Brno
NÁZOV VÝKRESU:	PRIEČNY REZ C-C	VÝKRES: B2
VPRACOVALA:	Ludmila Jankovíková	MERÍTKO: 1:25
VEDÚCI PRÁCE:	Ing. arch. MArch Jan Kristek, Ph.D.	DÁTUM: 21.5.2020
OBJEDNÁVATEL:	OZ Zeježová	MIESTO: Zaježová

